

13

ת.ד. 14177
ירושלים 4100

תורה ועבודה

עלון
תנועות
"נאמני"
תורה
ועבודה"

בי"ה, ניסן תשמ"ז

על סדר היום

פרשת פולארד - ההבט הציוני

מאחורי ההבטים הפוליטיים, הצבאיים והאנושיים של פרשת הריגול בארה"ב, שהעסיקו רבות את דעת הקהל בישראל וביהדות ארה"ב, קיים הבט, שמבחינה מהותית והסטורית הוא עולה בחשיבותו, במרכזיותו ובעוצמתו על כל ההבטים האחרים. פרשת פולארד גילתה את עומק הגלות בו שרויה יהדות ארה"ב והיא גם גילתה שהציונות לא מתה, גם לאחר הקמת המדינה, ושלחנועה הציונית תפקיד נכבד ביותר גם בהתקרב העשור החמישי לעצמאותנו בא"י. גילויים אלו חשובים לאין ערוך מאי ההבנה הזמנית עם ארה"ב.

על מה ולמה נסערת יהדות ארה"ב? מה בעצם קרה? יהודי אחד, מתוך מליוני יהודים החיים בארה"ב, עשה מעשה, שעל פי הגדרת השלטון האמריקאי הוא מהווה פגיעה חמורה במולדתו. מדוע רוגשים יהודי ארה"ב? אדם פרטי, שפעל בשם עצמו ולא בשם יהדות ארה"ב או בשם ארגון יהודי-אמריקאי כל שהוא - חטא. האם יהודי אחד יחטא וכל הציבור היהודי יחרד? מדוע כאשר, במקרים קודמים, נחפסו מרגלים אמריקאים לא אחזה חרדה את הקבוצות האטניות שאליהן השתייכו מרגלים אלו?

ההתרגשות ניתנת להטברה בשתי דרכים. האחת, שכל יהודי ארה"ב אכן נחשדים כבלתי נאמנים, בגין מעשיו של יהודי אחד - ואפשר אף שנאמנותם הייתה מפוקפקת בעיני הלא-יהודים עוד בטרם התגלתה פרשת פולארד. השניה, שהחשדנות כלפי נאמנותם אינה קיימת במציאות והיא אינה אלא פרי חששותיהם של היהודים וביטוי לפחדיהם.

בין כך ובין כך נתגלה עד כמה עמוקה הגלות של היהדות החיה בדמוקרטיה הגדולה ביותר והליברלית ביותר. אם אכן, בגין פולארד נחשפה אנטישמיות רדומה - הרי שארה"ב התגלתה כגלות ככל הגלויות. ואם ההתרגשות של היהודים אינה אלא פרי דמיונם וחרדותיהם - הרי שהגלות טבועה בנשמתם של היהודים גם בארה"ב.

הספד על הציונות ועל התנועה הציונית החגלה כחפוז ומוטעה. מה עוד, שהתנועה הציונית שמה לה למטרה לא רק להוציא את היהודים מהגולה אלא גם להוציא את הגולה מהיהודים. וזאת צריך, עדיין, לעשות גם במדינת ישראל.

כלכלה יהודית?

ד"ר יחזקאל כהן

בתוכנם של הדברים הבאים אין חידוש. החידוש הוא בעצם אמירתם. ההנהגה הפוליטית של הציבור הדתי - בעקבות המימסד הרבני - טוענת בעקביות, שאף תחום מתחומי החיים אינו מופקע מתלותה של היהדות ההלכתית. להצהרה זו אין "כיסוי" בפעילות של המימסד הפוליטי הדתי. דוגמא בולטת לכך: הכלכלה והחברה והזיקה שביניהן.

החלשת החלשים

ממשלת ישראל הכינה תוכנית כלכלית אנטי-חברתית: מחלישה את החלשים, פוגעת בבינוניים ומחזקת את החזקים. כביכול, ברוח האימרה העממית המובאת בתלמוד: "דאמרי אינשי: בתר עניא אזלא עניותא" (אחרי העני הולכת העניות) (בבלי, בבא קמא, צ"ב ע"א). במדיניות הכלכלית הקיימת גדל יבוא המותרות וקיים עידוד בלתי פוסק לצריכת מותרות ולראויות כלכלית, כולל באמצעות התקשורת הממלכתית. המימוש של מגמה זו הוא אך ורק בידיה של שכבה חברתית קטנה. שכבה זו זכחה, במסגרת התוכנית הכלכלית, להקלות מפליגות במס הכנסה וניצלה מהכוונה להטיל מס על רווחי בורסה. ההתנגדות להטלת מס על רווחים אלו הגיעה כבר לדרגת "עקרון". על מלחמה בהון השחור כבר אפילו לא מדברים. במקביל לחיזוקם של החזקים צומצמו תקציבים בנושאים קריטיים: סלילת כבישים ואחזקתם, הרפואה לסוגיה וצה"ל - דכרים הגובלים בפיקוח נפש. על אלו יש להוסיף חינוך, קשישים ונכים, ובכך לא הסתיימה הרשימה. "תמורת" ההקלות המגוחכות במס הכנסה לבינוניים, הוטלו עליהם אגרות שונות המצמצמות את הכנסתם הפנויה ממסים צמצום נוסף.

נטישת בתי חולים על-ידי עובדי מנהל ומשק היא מעשה חמור מאין כמוהו. אולם, חמורה היא העובדה, שהנוטשים נאלצים לקיים את משפחותיהם בעזרת משכורות עלובות. חרפה זו אינה מצדיקה התאכזרות שלפי חולים אולם יש בה כדי לעשות את האחראים למצוקתם הכלכלית של העובדים | שותפים פעילים בנטישה. זאת ועוד. עוני הוא גם ענין יחסי וגם ענין פסיכולוגי: כאשר האחד אוכל יום ויום אוזים מפוטמים עשויים לחמו וחלבו של השני להחשב לסף-עוני. אולם, כששכר המינימום בסקטור הפרטי הוא 420 שקלים ברוטו לחודש, ובשעה שלמעלה ממאה אלף שכירים משתכרים פחות מ-420 שקלים לחודש תמורת משרה מלאה - הענין הפסיכולוגי הוא ענין משני.

עמדה יהודית

אסור לה לכלכלה שתהיה משוחררת משיקולים חברתיים ומוסריים או בלשונו של היהודי שומר המצוות - משיקולים דתיים-הלכתיים. זה אינו מוצדק - זה גם אינו מועיל. אפשר למלא את העלון כולו בדברים על החובה לדאוג לחלש ולנזקק - מהתורה ועד אחרוני האחרונים. אבל, הדבר מיותר, שכן מדובר בעקרונות יסודיים של היהדות בתחום מוזנח: בין אדם לחברו. לא שמענו את קולן של ההנהגות הפוליטיות הדתיות-ציוניות בסוגיה יהודית-הלכתית חשובה וחמורה זו: לא נשמעו הכרזות, לא ננאמו נאומים, לא נכתבו מאמרים ואיש לא איים בשביתות ובפרישות. שמענו קול אחר - קולה של ההסתדרות הנאבקה נגד קיצוץ קצבות הזקנים והשארים, נגד הכרסום בשכר הגימלאים ונגד עוד דברים כיוצא באלו. לשיטת תורה ועבודה עשתה ההסתדרות מעשה יהודי מובהק. לשיטת אחרים - יהדות היא, בעיקר, שבת, כשרות המזון וצניעות האשה. ויש אומרים גם סוגית "מיהו יהודי".

תגובות

הרבנות הראשית מתנגדת לחברותן של נשים במועצות הדתיות

"בתשובה לפניית יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, ח.כ. דב שילנסקי, החליטה מועצת הרבנות הראשית כי אין מקום לחברותה של אשה במועצה הדתית" (הצופה, י"א אדר תשמ"ז). שר הדתות מר ז. המר שאל את הרבנות הראשית אם עמדתה היא בגדר חוות דעת או בגדר פסק הלכה. עד למועד כתיבת שורות אלו לא נתפרסמה התשובה הרשמית של הרבנות הראשית, אבל הרב א. איזמן, מנכ"ל הרבנות הראשית, הודיע ב"קול ישראל" (י"א אדר תשמ"ז) כי עמדת הרבנות הראשית היא "דעת תורה ופסק הלכה".

החלטה זו היא ראשיתו של עידן חדש במערכת היחסים שבין הרבנות הראשית ובין הציבור הדתי-ציוני, כולל ההנהגה הפוליטית של ציבור זה. מערכת היחסים שבין מפלגה דתית דמוקרטית ובין סמכות רבנית מרכזית הופכת על-ידי החלטה זו להיות סבוכה משהיתה עד כה.

פסיקתה זו של הרבנות הראשית היא בנושא בעל משמעות חברתית ברורה. מכל מקום, היא שונה מהלכות שבת או כשרות. בשל אופיה זה של הסוגיה התבטאו בנושא חוגים ואישים בתוך הציבור הדתי-ציוני. התבטאויות אלו אפשרו לחברי מועצת הרבנות הראשית ללמוד על הלכי רוח בתוך הציבור היחיד המחיב, עקרונית, קיומו של מוסד זה. שכן, החילוניים, הרפורמיים, הקונסרבטיביים והחרדים - כל אחד מטעמיו - רואים ברבנות הראשית מוסד מיותר, אם לנקוט לשון מתונה. "יצרכנים" היחידים של הרבנות הראשית מצויים בציבור הדתי-לאומי ורק בו.

חוגים ואישים בזכות שילוב נשים במועצות הדתיות

בציבור זה נשמעו קולות ברורים ותקיפים בזכות שילובן של נשים במועצות הדתיות. מדובר באישים ובחוגים המכבדים את הרבנות הראשית ואף בכאלו שנאבקים ציבורית על כבודה ולמען חזוקה.

לא רק הקיבוץ הדתי ונאמני תורה ועבודה חבצו שילוב נשים במועצות הדתיות. גם לשכת המפד"ל קיבלה החלטה חיובית, אף שהיא מנוסחת בזהירות: "הלשכה רואה בחיוב השתתפותן של נשים בכל התחומים הציבוריים, כולל תחומי הדת ומברכת על כך" (הצופה, כ"ד מרחשון תשמ"ז). הרב יצחק לוי, מזכ"ל המפד"ל: "אם היו נותנים לגוף כמו "אמונה" למנות נשים למועצות הדתיות היתה בכך תרומה חשובה... הרב לוי הדגיש כי המועצות הדתיות נותנות שרותים לציבור ואינן פוסקות הלכות" (הצופה, כ"ד מרחשון). הרב לוי הדגיש עם זאת, שהמפד"ל צריכה להכפיף עצמה לפסיקת הרבנות. גב' שרה שטרן קטן, יו"ר "אמונה": "גם אם אנו מתייעצות עם הרבנים הראשיים בכל נושא הלכתי, יש נושאים שאינם בתחום ההלכה ועלינו להיות המוליכות בהם... אנו בעד צרוף אשה למועצה הדתית" (הצופה, כ"ח תשרי תשמ"ז). גב' צפיה גורן (אשת הרב שלמה גורן): "עלינו לתמוך באשה דתית במועצה דתית" (הצופה, שם). חנן פורת: "אינו רואה שום פגם בשיתוף נשים במועצות הדתיות" (הצופה, כ"ד מרחשון תשמ"ז). הוא הדין בח.כ. עובדיה עלי, בשאול יהלום, המזכ"ל המדיני של המפד"ל, בגב' טובה ליכטנשטיין, יועצת שר הדתות לענייני נשים, ובעוד אחרות ואחרים.

ערוב הרבנות בפוליטיקה

מי שפנו לפני כשלוש שנים אל הרב הראשי אברהם שפירא שליט"א, מתוך כדאיות אישית, וביקשו שירכיב את רשימת המועמדים של המפד"ל לכנסת, קוטפים היום את פרות המעשה. ערוב הרבנות הראשית בהכרעות שצריכות להתקבל בהליכים דמוקרטיים על-ידי הציבור פוגע בתיפקודן של המפלגות הדתיות וביכולתו של הציבור הדתי כולו לקבל הכרעות בענייני ציבור וחברה על פי שיקול דעתו. אנו, עדיין, בראשית הדרך בנושא זה, שכך עקרונית יכולה הרבנות הראשית לטעון בשם ההלכה, שנושאים ציבוריים נוספים, שעד עתה הוכרעו על-ידי הציבור הדתי בדרך דמוקרטית - ישירות או באמצעות מפלגותיו - הן בסמכותה ולכן על הציבור הדתי ומפלגותיו להימנע מלהכריע בהם ועליו לקבל את הכרעות הרבנות. וכי מיסוי, חוץ ובטחון, חינוך ועניינים סוציאליים אי אפשר להכריז עליהם כעל עניינים הלכתיים ולהפקיע את זכות הציבור וזכות מנהיגיו להכריע בהם?

מעמד הרבנות הראשית בציבור הדתי-ציוני

החלטה זו של הרבנות הראשית עלולה, לצערנו, לפגוע במעמדה הזאת. יש החלטות שגם הציבור הדתי-ציוני, או לפחות חלק ניכר ממנו, אינו מוכן לקבל. לפני דור החליטו רוב רבני א"י בראשות הראי"ה קוק זצ"ל, שלנשים אסור לבחור ולהבחר. החלטה זו לא נתקבלה על-ידי הציבור הדתי-ציוני והוא נהג ונהוג בניגוד לה. דוגמא אחת: הרבנים הראשיים דהיום אוסרים שירת בנות בצב"ל, כולל בנח"ל הדתי וביחידת המורות של האגודה לחרבות תורנית של משרד החינוך. ואף על פי כן, כ-30% מבוגרות החינוך הדתי מתגייסות לצב"ל - רובן בנות למשפחות דתיות מבוססות.

החילוניים והבג"ץ

כיצד נלקחה בחשבון, בעת הפסיקה האמורה, העובדה שאין הרבנות פוסקת בקהילה של שזמרי מצוות אלא במדינה שרוב יהודיה חילוניים? המועצות הדתיות חולשות גם על קטעים מסוימים של חיייהם של החילוניים והם הביעו דעתם בסוגיה זו, ומן הסתם גם יתיחסו לפסק החדש. כיצד מתכוונת הרבנות הראשית להתמודד עם מציאות זו? הרבנות גם ידעה בשעה שהכריעה כי תלויה ועומדת כוונה לפנות לבג"ץ. פסיקה של בג"ץ, שתהיה מנוגדת לזו של הרבנות, תעמיד את ההנהגה הפוליטית הדתית במצב קשה ביותר. מכיון שאין ספק שהרבנות הייתה מודעת לתוצאה אפשרית זו - האם ניתן להסיק מכך שהיא מעוניינת להעמיד את הפוליטיקאים הדתיים במבחן נאמנות קשה זה, ואם כן מדוע? הרבנות הראשית היא מוסד חשוב. אבל, כל מוסד הוא כלי המחזיק תוכן. קביעת התוכן מסורה בידי הרבנים, והללו נבחרים על-ידי הציבור ועל-ידי מנהיגיו.

חג בית

את/ה רוצה דיון רציני על החברה הדתית ובעיותיה?
הזמן מרצה וזמן לביתך, או לבית ידידיך, מכרים, שכנים, ידידים,
חברים לעבודה, קרובי משפחה.
את ההזמנה יש להפנות אל: נעמה, נאמני תורה ועבודה, ת.ד. 14177,
ירושלים 91141 טל. 02-362046.

בין קידוש ה' לחילול ה'

ד"ר יונה בן ששון

"כל מקום שיש חילול ה'
אין חולקין כבוד לרב"
(תלמוד בבלי, ברכות, י"ט ע"ב).

התורה מקיימת את העולם - האדם מקיים את התורה. רבי חיים, תלמידו של הגר"א, מיסד ישיבת וולוז'ין, העמיד במרכז הגותו את ההשקפה כי התורה ולימודה הם המקיימים את העולם: "האדם העוסק בה (בתורה) מחייה ומקיים את כולם (כל העולמות) ולמעלה מכולם" (נפש החיים, שער 3, פרק י"ח). ההשקפה האמורה, של ר' חיים ושל רבים וגדולים אחרים, כוחה יפה להביע את הרעיון באשר לתוקפה של התורה במציאות.

ברם, כשם שאין לומדים הלכה מן האגדה כך יש להזהר מלפרש דברי השקפה כפשוטם - הלכה למעשה. הבנה כזו היא פשטנית גם לפי הרמב"ם. ראייה לדבר היא ההלכה התקיפה שלו: "כל המשים על לבו שיעסוק בתורה ולא יעשה מלאכה ויתפרנס מן הצדקה, הרי זה חלל את ה' ובה את התורה וכבה מאור הדת... וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עוון" (משנה תורה, הלכות תלמוד תורה, ג', ג'). אם אמנם ההשקפה, שלימוד תורה מקיים את העולם, כוונתה כפשוטה, צריכה היתה ההלכה שקבע הרמב"ם להיות ההפך מזה. כלומר, צריך היה הרמב"ם לאסור את העיסוק במלאכה משום ביטול תורה.

סוף דבר. הדעה כי לימוד התורה מקיים את העולם איננה כפשוטה. אין כוונתה לפטור מלקיים מצוות אחרות של התורה. אדרבא, חז"ל אמרו "כל האומר אין לו אלא תורה... אפילו תורה אין לו. מאי טעמא? ולמדתם ועשיתם? (דברים ה') כל שאינו בעשיה אינו בלמידה" (תלמוד בבלי, יבמות, ק"ט ע"ב). משמע, שההוראה היא שאדם יקיים את התורה כלומר, ישא בחיובים ובהקרבה, שהם המבחן האמיתי של האמונה ושל אורח החיים של היהדות. יתרה מזו. בענין השרות הצבאי יש הלכה מפורשת השוללת כל פטור: "מלחמת מצווה... עזרת ישראל מיד צר שבא עליהם" (רמב"ם, משנה תורה, הלכות מלכים, ה', א') ובהמשך: "במלחמת מצוה הכל יוצאין ואפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה" (שם, ז', ד').

*

מכאן לעומק הבעיה של פטור בני תורה משרות צבאי. הטיעון העיקרי נגד התופעה אינו השיקול המעשי של פגיעה בפוטנציאל הבטחוני. הטיעון הוא חמור בהרבה: חילול השם הנגרם על-ידי מצב זה, כשאין בני תורה ממלאים את המצוה של השרות הצבאי.

לחילול ה' זה שלושה גילויים עיקריים: א. העדר מחאה של תלמידי חכמים הנאמנים לציון ולגאולה על ניצול שם התורה. שמועה שאינה פוסקת אומרת, שבחוגים מסוימים נעשה השחרור מן הצבא היתר ואפילו נורמה. הטענה היא, שלא הכוונה לקיים את העולם על-ידי לימוד תורה ולא החרדה פן יבולע לגדולתם בתורה גורמות להשתמטות, אלא ההסתייגות מהמדינה ומאורחותיה והעדר תחושה של מצוה או של חובה. כיצד יתכן, שתלמידי חכמים אלו, המגינים, מתוך כנות, על שחרור לומדי התורה מהצבא, אינם מרגישים, שבכך שאין הם מוחים נגד הנושאים שם שמים ושם התורה לשוא - נגרם חילול ה'?

ב. עצם השחרור נושא בחובו גרעין של חילול ה'. לא יתכן, שלומדי תורה - הצריכים לקדש בחייהם ובמעשיהם שם שמים - ישמרו על חייהם, ויהיה הטעם אשר יהיה, כשרבים מוסרים את חייהם. זוהי המשמעות האמיתית של "לא

תעמוד על דם רעך". הרי כולם יסכימו שהאמרה "ממיתים עצמם באהלה של תורה" היא ריקה מתוכן לעומת מוות ממש. אי-השרות עלול לשרת יעד אחר - לא מוסרי ולא יהודי: קיום בחיים רובד של צעירים בזמן שאחרים מסכנים את נפשם ואף מוסרים חמיהם.

ג. החמור מכולם הוא חילול ה' הנגרם כאשר לומדי תורה אלו, שחסכו את חייהם, נעשים המנהיגים הרוחניים-תורניים של הציבור. האם משימתם של אלו תהיה לברך את היוצאים לקרב ולסכנת המוות, ולהספיד את אלו שהקריבו את חייהם בהגנה על המדינה והאומה?!

אין חילול ה' גדול מזה, שהנהגה המייצגת את התורה משחררת את עצמה מן המבחנים הגדולים שהתורה ומצוותיה מציבות בפני האדם. עמידה במבחנים ואתגרים אלה וקיומם הוא קידוש ה': "וכל הנלחם בכל לבו ובלא פחד ותהיה כוונתו לקדש את ה' בלבד, מובטח לו שלא יימצא ניזק... ויזכה לו ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא" (רמב"ם, הלכות מלכים, ז', ט"ו). למי מכוונים דברים אלו? האם רק לעמי הארצות ולבטלים מתלמוד תורה? או שמא מכוונים הם, בראש ובראשונה, לאלה שיודעים תורה מה היא ונושאים באחריות לכבודה של תורה ולקידוש שם שמיים? "כשם שהחכם ניכר בחוכמתו ובדעותיו... כך צריך שיהיה ניכר במעשיו... ויהיו כל המעשים... נאים ומתוקנים ביותר" (שם, הלכות דעות, ה' א'). ומסיים הרמב"ם: "ואדם שעושה כל המעשים האלו וכיוצא בהן עליו הכתוב אומר: 'ויאמר לו: עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר'" (שם, י"ג).

מברק לשולמית אלונני

ח.כ. שולמית אלונני תקפה את פרופ' מנחם אלון, שופט בית המשפט העליון, על קביעתו שלסיעת "רצ" אין זכות עמידה בענין הסגרתו של נקש. לפי הפרסום בעתונות טענה גב' אלונני שהשופטים הדתיים הם כלי שרת בידי העסקנים הדתיים. בתגובה שלחנו אליה את המברק הבא:

"התקפתך על השופט מנחם אלון שמה ללעג את דבריך על חופש המצפון ועל החובה לשמור על עצמאות השופטים וכבודם. דברי הבלע על שופט בגין היותו אדם דתי חושפים ליברליזם מזויף ומעוות ומהווים תרומה שלילית למערכת היחסים הרגישה שבין דתיים לחילוניים. אנו משוכנעים שאישים וחוגים חילוניים מזועזעים כמונו מדבריך ואנו מצפים שהם יתנו לכך ביטוי הולם."

מס חבר - תשמ"ז

מזכירים לחברים שטרם שילמו מס חבר לתשמ"ז שכספי המס מהווים מרכיב חשוב בתקציב התנועה.

שיעורי המס הם כדלהלן:

יחיד או משפחה 30 שקלים

גימלאי 15 שקלים

תלמיד תיכון, חייל, בת שרות לאומי,

תלמיד "הסדר", סטודנט 7 שקלים

נא תרמו יותר משיעור המס.

הכתובת: נאמני תורה ועבודה, ת.ד. 14177, ירושלים 91141.

עיון ודין

אל נוכח ההקצנה

יהודה ברייט

הגטואיזם - בריחה אל העבר

הגטואיזם - משמע חזרה אל הגטו והפעם מרצון - הוא מן הביטויים המובהקים לא רק לגעגועים אל העבר כי אם גם - ואולי בעיקר - לבריחה מן המערכה. פתאום נראה העבר שלנו בגולה כמו משהו בטוח ומוצק והוא מצטייר, בזכרון הקולקטיבי והסלקטיבי של חוגים רחבים, כאיתן ועומד בפני כל רוח מצוייה. מכיוון שכך, מעתיקים את מה שהיה שם והוא שיהיה גם כאן. אותם חוגים - ולא החרדים בלבד - תרים כיום יותר ויותר אחרי מסגרות אטומות הרמטית. חיפוש זה אינו עולה בקנה אחד עם פתיחות ולא עם נכונות ליטול חלק במעשה ובאחריות ובודאי שאין כאן נסיון להתמודד התמודדות רצינית ומקיפה בכל הדברים הקשים לכולנו.

על הצניעות ועל הענווה

תפקיד נכבד נועד לה לצניעות בדת היהודית. אולם צניעות זו - בניגוד לתפיסה רווחת ומקובלת - אינה נמדדת באורך השרוול של שימלת האישה דוקא. גם לא בגילוח הראש או/וכיסויו במטפחת. גם לא במנהג ההולך ופושט לבל תבוא אישה בחברת גברים, אפילו לא בשמחות משפחתיות, ולא בהפרדת המינים, הנעשית יותר ויותר מיליטנטית כאשר הנשים נדחקות לשולי החברה.

לא, כי הצו לצניעות ולענווה מקופל בדברי הנביא מיכה: "הצנע לכת עם אלוקיך", לאמור: אהבת ה', ממש כמו האהבה בינו לבינה, הצניעות יפה לה. הפגנת האהבה פוגמת וסרת טעם; הצגתה לראווה גחשיפתה לעין כל יש בהן מן היוהרה. ההגזמה בתחום זה - אולי יותר עוד מבכל תחום אחר - אין בה כדי לשרת את המטרה המיוחלת. היפוכו של דבר הוא הנכון! הענווה והצניעות מתבקשות מאליהן ביחסו של האדם אל הבורא וביחסו אל ברואיו (ובהם כלפי האישה כשותף מלא ומכובד) ומותר היה לצפות כי הצניעות והענווה תהיינה מסימני ההיכר של המחנה הקרוי דתי.

כיבוש עקב בצד אגודל

לכאורה, מדובר במתי מספר, השואבים את השראתם ממי שממוקם רעיונית מחוץ לתחום המדינה הציונית, ואין השפעתם ניכרת. למעשה הוכיחו המעטים כי בכוחם להנהיג נורמות, לקבוע סטנדרטים ולהכתיב את הקצב. כל אלה מכוח דינמיקה הפועלת מן השוליים אל המרכז. כל פלג ביהדות חייב להוכיח לזה הקיצוני ממנו שאינו נופל ממנו ביראת שמיים וקנאתו לדבר ה' רבה גם היא.

הנה כי כן, אשר קרוי בפינו הקצנה אינו אלא תזוזה איטית אך מתמדת אל עבר התגלמות שונה וביטוי חדש ואחר. אין פירושה הזדהות מלאה או מיידידת. לא חייבים לידות אבנים בשבת אף לא לעלות על בריקדות נגד חפירות באתרי עתיקות. אפשר להמשיך - ואכן את זאת עושים מרבית היהודים הדתיים בארץ הזאת - לשרת בצה"ל ולמלא את כל החובות האזרחיות למדינה הציונית. אולם, די בהאלמות-דום או בהדחקות לעמדת מיגננה כדי להציג

את העוסקים ב"מלאכת קודש" זו כשלוחי המקום וכשלוחי הציבור הדתי כולו כאחד. אט-אט - כמעט מבלי להרגיש - חייב הרוב הדומם של היהדות הדתית לקבוע את מקומו במלחמת התרבות הנטושה בעוז: האם לנו אתה או לצרינו? כאשר לאמיחו של דבר אין חלקו עמהם אף לא עמהם.

נאמנים לעצמנו

והדינמיקה פועלת וכובשת ומקצת ההקצנה מגיעה אף אל הממוקמים רעיונית הרחק, הרחק ממנה, וגם עלינו - אנשי הקיבוץ - לא פסחה, ופה ושם ניכרים סימניה ובמיוחד בחלק מן הקיבוצים הצעירים.

ועומדת בפרץ רק תנועה אחת - והקיבוץ הדתי בתוכה - נאמני תורה ועבודה.

נאמני תו"ע מזוהים כיום עם המאבק נגד ההקצנה. נאמני תו"ע הם בדיוק נמרץ מה שהשם של תנועתם אומר ומבטיח: נאמנים לרעיון התנועה ולתפיסה שהינחתה את מייסדיה וראשונה. הם מבקשים להחזיר עטרה ליושנה ונרתמו למאבק בהקצנה מתוך הכרה כי זו עומדת למכשול על דרך השגת המטרה, בהיחה מנוגדת להשקפת עולמם.

בניגוד לתוית שיריבי התנועה מבקשים להדביק לה אין אנשיה פחות דתיים, הילכתיים, תורניים (נא למחוק את המיותר) מאשר אחיהם המקצינים. הם יודעים את ערכה המחייב של ההלכה וכפופים לה. אך הם רואים בדאגה עמוקה כיצד הופכת זו בידי המקצינים לכלי שמתרוקן מתוכנו היפה והאמיתי: להיות להילכות חיים. הם אינם מוכנים להשלים עם עיוות הדת היהודית ולא עם אבדן דמותה והרס תדמיתה. הם לא יתנו את ידם להשמטות היהודי הדתי מחובותיו לכלל, המיוצגת באופן פרדוקסלי כערך עליון וכשמירה על הגחלת. הם לא יעמדו מנגד כאשר מזה ומזה מרחיבים את הפער, מרבים מחלוקת ומונעים קיום יחדיו של יהודים בארץ הזאת. הם אינם מוכנים להאלס דום כאשר בשם הדת, כביכול, נעשים מעשים הנוגדים קוטבית את רוחה ואת מהותה. הכרתם העמוקה של נאמני תו"ע היא, שעל הציונות הדתית מוטלת החובה ההיסטורית למצוא את המשותף בין פלגי היהדות, לגשר על פערים, לקרב רחוקים ולבנות תשתית לשבת אחים גם יחד בארצנו.

הקצנת עמדות מרחיקה אותנו ממילוי תפקיד זה. הבה ונהיה נאמנים לעצמנו ולתפקידנו ונבחר בדרך הישרה, שתפארת לה מעושה ותפארת לה מן האדם.

(פורסם ב"עמודים", שבט תשמ"ז. קטעים).

הפחד מפני החרדיות

אורי בר חיים

ההקצנה משמעה החמרה בדין. האם שמתם לב! באלו תחומים נוטים להקציין? מדוע מחמירים בבשר בחלב, חמץ בפסח, תולעים בחסה? האם מחמירים בכבוד האדם גם בחייו ולא רק לאחר מותו? זו תפיסה שאינה רואה את ההלכה בתוך המכלול של צורכי האדם וערכיו אלא כאילו להלכה יש מעמד בפני עצמה ואין אפשרות לשנות, כי "חדש אסור מן התורה". זו אינה דרכו של התלמוד. ידוע כי נקבעו הלכות מפני דרכי שלום או מפני תיקון העולם או מפני כבוד הבריות.

אפשר לחלק את היהודי הדתי-לאומי לשלושה אבות-טיפוס: 1. אלו המקנאים בחרדים ומנסים להדמות להם - אלו הם חלושי הדעת. 2. אלו שבסתר ליבם

מפחדים מעצמם, כי אינם מתייחסים ברצינות לחייהם הדתיים - אלו הם קלי הדעת. והטיפוס השלישי: זה שהעולם החרדי אינו מהווה עבורו אמת-מידה לקביעת דתיותו. הוא איננו רואה בחרדיות סמל ומופת בעבודת ה'. הוא בוחר בדת כערך מתאים לאדם המוסרי החי במציאות של היום. עם תפיסה כזו לא רק שאפשר לבצע "רפורמות" אלא שחובה לעשות כן. כי אחרת היהדות תשאר מאובנת ולא נצחית. אולם בהבדל מן הרפורמים האמיתיים, יש לבצע את השינויים מתוך שיקולים שבתוך ההלכה ולא מתוך אינטרסים שהם מחוץ להלכה - צורכי האדם עצמו.

לא קשה למצוא בתלמוד "רפורמות". אביא כמה מהן: 1. בסוף מסכת שבת, דף קכ"ג: בדיני מוקצה, בראשונה התירו לטלטל רק 3 חפצים אח"כ חזרו והתירו וחזרו והתירו... 2. במשנה סוטה, מ"ז: רבן יוחנן בן זכאי ביטל את המים המאררים כי רבו המנאפים ולכן חשב שאין טעם להמשיך לקיים מצוה זו. 3. במסכת סוכה דף ל"ד: מסופר ששמואל איים על סוחרים הדסים שאם ימשיכו להפקיע מחירים הוא יפסוק לקולא כר' טרפון ויתיר גם הדס קטום. 4. במסכת גיטין דף ל"ו: מסופר שהלל התקין פרוזבול כי ראה שהעם נמנע להלוות.

הלוואי והרבנים, הרואים עצמם כמנהיגים הרוחניים של היהדות הדתית-לאומית, יציגו אתגר של הלכות מחמירות לא בתחומים צרים ומסויימים אלא באותם תחומים שיש להם משמעות רחבה וכוללת לכל תחומי חיינו. אביא כמה הצעות: 1. כל יהודי חייב ללמוד תורה בכל יום ואין להסתפק בק"ש שחרית וערבית. 2. אדם שעובר על דיני מדינה באופן חמור כגון סחר בדולרים יהיה מנוודה מן הקהילה לתקופה מסוימת. 3. יש להחמיר במתן מעשר כספים לצדקה. 4. יש להחמיר ולא להתפרנס מן הצדקה, כדברי הרמב"ם בהלכות תלמוד תורה. 5. אין לעשן מטעמי בריאות. 6. אדם שיצא חייב בדין לאחר תאונת דרכים ינוודה מן הקהילה לתקופה מסוימת. 7. יש להקפיד בנושא הצניעות ולא רק בעניינים שבינו לבינה. כגון: אל תבליט את צדקנותך על-ידי הוצאת ציציות מחוץ לבגדים משום דמחזי כיוהרא שנאמר... "והצנע לכת עם ה' אלקיך". 8. אין לערוך מסיבות וחתונות ראווה. 9. אין להתלבש אלא בלבוש פשוט שאינו מבליט את הרושם החיצוני, מפני כבודם של עניים, כפי שתיקן ר' גמליאל בנושא קבורה בכלי פשתן. (מועד קטן).

לסיכום: אל תיהפך היהדות החרדית אמת-מידה, לפיה יעריך הציבור הדתי-לאומי את התנהגותו הדתית - אלא ילמד להעריך את עצמו בהתאם לאתגרים שמנהיגיו מעמידים בפניו. אם לא נלחם על דרכנו זו, תהפוך היהדות לפאגאניות. מושאיה, אולי, לא יהיו העץ והאבן, אלא תהיה זו פאגאניות שמושאה חומרות בתחום המצוות הפולחניות.

האם באמת אין מקום לפחד מן החרדיות?

(פורסם ב"נקודה", י"ד בשבט תשמ"ז. קטעים).

חינוך

פורסם ב"מעריב":

תלמידי "מדרשיית נעם": חינוך מחדש בישיבות שחורות

מאת נורית דברת

"מדרשיית נעם" - כשמה אולי לא היא. באגף לחינוך דתי במשרד החינוך

והתרבות הולכות ומצטברות תלונות על מגמה אשר משתלטת והולכת במסדרונות הישיבה התיכוניות הוותיקה בפרדס-חנה, "מדרשיית נעם". הסך-הכל המצטבר מדבר על "השחרה" של הישיבה, או במילים אחרות - תלמידי הישיבה, אשר הוריהם שלחו אותם ללימודים בישיבה דתית-לאומית, ציונית - נאלצים לחיות עם עובדות כמו שליחת הבנים לתקופת "בידוד" בישיבות חרדיות ופיקוח של רבנים אנטי-ציוניים.

"במשך מספר חדשים, באמצע שנת הלימודים, נאלצתי לשהות בישיבה 'שחורה' של חרדים, כדי לעבור 'חינוך מחדש'. עברתי שם שטיפת מוח נגד הליכה לצבא, ובעד המשך הדרך בלימודי קודש בישיבה גבוהה, חרדית. רק לאחר שהרבנים החרדיים היו מרוצים מהתנהגותי הדתית, ודיווחו, בכתב, לראש הישיבה התיכונית כי נפשי האובדת ניצלה - הותר לי לחזור ללימודי ולחברי" סיפר "מעריב" אחד מבוגרי המדרשייה.

הורי אותו תלמיד זעמו על השיטה החינוכית שנכפתה עליהם. "הם שלחו אותי לקבל חינוך במסגרת המציגה עצמה כ'דתית-לאומית', ולא רצו שאושפע מאווירת הישיבה החרדית קיצונית". השהות בישיבה השחורה היתה, לדבריו, קשה עליו מאוד. "מצד אחד הפסדתי לימודים, והדבר פגע בבחינות הבגרות שלי, ומצד שני נאלצתי לשמוע הטפות בגנות המדינה ה'חילונית והמושחתת', ובעד הסתגרות בישיבה חרדית".

הרמ"ים בישיבה התיכונית משמיעים בכל הזדמנות דיבורים בסגנון 'הציונית הדתית היא פשרה רעועה'; 'הדרך החרדית היא היחידה הנכונה'; או 'ישיבות הסדר הן הרע במיעוטו' - מספר הבוגר.

ראש הישיבה, הרב יהושע יגל, גם מגייס את עזרתם של ארגונים חרדיים, לקיום סמינרים בהם מטיפים נגד הליכה לצה"ל ולישיבות הסדר, ומדגישים את הצורך להקדיש את החיים ללימוד תורה - בישיבות החרדיות בלבד. במקום נערכים סמינרים של הארגון החרדי "ערכים".

אייל כהן, סטודנט למשפטים באוניברסיטת בר-אילן, בוגר "מדרשיית נעם", אשר שירת כקצין בצה"ל, מתקומם נגד הרמ"ים 'השחורים' שחינכוהו בישיבה. "היה קשה להזדהות איתם. החל מהחליפה השחורה והפיאות, דרך המנטליות - וכלה במסר. הטפתם בעד ישיבה שחורה גורמת לאנטי אצל הנוער". יחד עם כל בני מחזורו, נשלח אייל לישיבה שחורה, לשהות בת שבוע. "זה לא בסדר להשפיע עלינו בצורה כזו. לו היו ההורים רוצים בכך - היו שולחים אותנו לחינוך העצמאי; פחות מ-50 אחוזים מבוגרי המחזור יצאו מהישיבה עם המיטען החינוכי הדתי שהוריהם האמינו שיקבלו".

ראש הישיבה, הרב יהושע יגל, אישר כי "במקום לזרוק תלמיד שיש איתו בעיות חינוכיות, אנחנו שולחים אותו לישיבה חרדית לחודש, כדי שלא יהיה לו היכון להתפרפר; שישנה את דרכיו... במקרים קשים שלחנו גם לחודשיים".

ראשי "המדרשייה" אינם מכחישים את העובדות

ראש הישיבה אישר שהוא מקיים סמינרים של גופים חרדיים, ומזמין רבנים מישיבות שחורות ומרצים הידועים בדעותיהם הקיצוניות. "אז מה אם התלמידים שומעים דעות נגד הציונות והמדינה? הם שומעים גם דעות אחרות. הרי ברור מראש, שהרב עובדיה יוסף ידבר נגד ישיבות הסדר, אבל תרומתו גדולה בחיזוק הגאווה הדתית".

המפקח הארצי על החינוך העל-יסודי הדתי, ד"ר נתן גרינבוים, אמר כי ידוע שהרב יגל נוקט מדיניות של שליחת תלמידים - כאלה שלא נענו להוראות הישיבה - למסגרת חרדית, בה עוקבים אחר התנהגותם הדתית. "אין בזה כל

פסול. כשמתברר שתיקנו דרכיהם, נהגו כשורה ולא פרצו גדר - מחזירים אותם ללימודים".

מנכ"ל מדרשת נעם, ישראל סדן, אמר בתגובה: "מרבית בוגרי המדרשייה מגשימים את האידיאלים של הציונות הדתית במיטבה... ההפנייה לשיבות הגבוהות - גם לכאלה המכונות 'שחורות' - נעשית לצורך חיזוק תורתו והשקפתו" - המשיך סדן, ולדעתו "זוהי זכותם וחובתם של המחנכים במדרשייה". (י"א באדר תשמ"ז (12.3.87). קטעים).

המורה למוסיקה לעומת המורה החרדי

תלמידים בביה"ס הניסויי בירושלים הבינו מדברי המורה למוסיקה, שיש לו ספקות בדבר הצורך לשרת בצה"ל ובדבר זכותו של עם ישראל על א"י.

הדברים חמורים ביותר, גם אם, לטענת המורה, לא היו דבריו אלא תרגיל בניהול שיחה: "רציתי, שכשיתגיסו התלמידים ידעו מדוע הם מתגייסים" ("הצופה"). ואכן, משרד החינוך התייחס לארוע בחומרה רבה. המנכ"ל הטיל על היועץ המשפטי של המשרד ועל מנהל מחוז ירושלים לבדוק את ההתרחשות. בעקבות דו"ח הבדיקה של הצוות המכובד נזף המנכ"ל במורה והעמידו על הצורך לחנך לפי מטרות החינוך הממלכתי. אפילו מחנכות שנכחו בדיון ננזפו על שלא הגיבו בראשיתו ולא מנעו את המשכו.

כאמור הארוע חמור ביותר. ועם זאת, ראוי לזכור מה לא עשה המורה למוסיקה:

- א. הוא לא הטיף בקביעות נגד הציונות, המדינה והשרות בצה"ל.
- ב. הוא לא חילק לתלמידיו חוברות שבהן הטפה כנ"ל.
- ג. הוא לא הזמין מרצים-אורחים להטיף כנ"ל.
- ד. הוא לא שלח את תלמידיו לסמינרים שבהם מטיפים כנ"ל.
- ה. הוא לא שלח את תלמידיו להתארח במוסדות שבהם מטיפים כנ"ל - לשבועות או לחודשים.

ואף על פי כן הקים המנכ"ל ועדת בדיקה למה?

מפני שבחינוך הממלכתי:

- מנהל ביה"ס הניסויי לא הגיב על הארוע במלים: "אז מה עם התלמידים שומעים דעות נגד הציונות והמדינה?"

- המפקח על ביה"ס לא אמר: "אין בזה כל פסול".

בממלכתי-דתי לעומת זאת, אין ועדות בדיקה ואין נוקטים באמצעים כלפי מי שמחנכים נגד המטרות של זרם חינוכי זה. אולי, מפני שבממלכתי מדובר במורה אחד ואילו בממלכתי-דתי במאות מורים ומורות...

בל יסגר הסמינר למורים עייש ליפשיץ

כשנודע, שיש בכוונת משרד החינוך לסגור את הסמינר למורים-גברים עייש ליפשיץ, פנינו אל מר י. נבון שר החינוך וביקשנו לא לממש כוונה זו. להלן חלק ממכתבנו אל השר:

ואלו הנימוקים המחייבים המשך קיומו של סמינר ליפשיץ:

א. סמינר זה הוא היחיד המכשיר להוראה גברים שאינם תלמידי ישיבות

גבוהות. סגירתו תמנע ממי שאינם תלמידי ישיבות אלו את האפשרות להכשיר עצמם להוראה. מכיוון שרק כ-10% מבוגרי החמ"ד לומדים בישיבות גבוהות, פרוש הדבר, שמחוך פוטנציאל המהווה כ-90% מבוגרי זרם זה, אי אפשר יהיה להכשיר מורים-גברים, בעוד החמ"ד זקוק מאוד גם לטיפוס זה של מורה.

ב. סמינר זה הוא היחיד המכשיר מורים גם למקצועות שאינם מקצועות קודש. סגירתו פרושה הפסקת הכשרת מורים-גברים למקצועות ה"חול". החמ"ד זקוק מאוד גם למורים-גברים שילמדו מקצועות אלו.

ג. רוב תלמידי הסמינר משתייכים לרובד חברתי מסוים, שהממשלה - ובעיקר משרד החינוך - ראו, ורואים גם כיום, בקידומו משימה לאומית ממדרגה ראשונה. לא יתכן, שדוקא מגברים המשתייכים לרובד זה תמנע האפשרות להשתלב במערכת החינוך. הם זקוקים למערכת והמערכת זקוקה להם.

ד. רבים מתלמידי הסמינר באים אליו מאזורים המגודרים "אזורי פיתוח" ורבים מהם שבים לאזורים אלו לשמש בהוראה. קשה להפריז בחשיבותו וביחודיותו של הדבר.

ה. מכל המוסדות הממ"ד להכשרת מורים-גברים סמינר ליפשיץ הוא היחיד הפועל כמוסד להכשרת מורים במובן המקובל ואינו "מכון ליד". הוא ותיק, בעל מסורת רבת שנים ובעל צוות מיומן ומנוסה.

אדוני השר,
אנו מבקשים כי תאפשר לסמינר ליפשיץ להמשיך בפעילותו היחודית.

מבט אל

"המחנה החרדי"

הרב שך על הרבי מלובביץ וחב"ד: "התרחקו מהם ומהמונם"

המחנה החרדי - הטוען לכתר היהדות האוטנטית - מפוצל ומפורד לכחות ולקבוצות הנלחמות זו בזו בהתמדה ובשיטתיות, לעיתים גם מלחמה פיזית. אחד ה"שיאים" האחרונים במלחמה זו הוא גילוי הדעת שפרסם הרב מנחם אלעזר שך, ראש המחנה "הליטאי", נגד הרבי מלובביץ, נגד חסידי חב"ד, ונגד חסידות חב"ד דהיום. גילוי הדעת, שקטעים ממנו מובאים להלן, שזור ביטויים המצויים בכתבי חרמות שפרסמו "המתנגדים" נגד החסידות בראשיתה, בעת שסבורים היו שיש להוציאה אל מחוץ למחנה, ואף ביטויים שהשתמשו בהם בעת המאבק נגד השבתאים והשבתאות. ספק רב אם השימוש במונחים אלה מקרי בלבד.

להסיר מכשול

"כאשר הכת הידוע חוזרת על דרכה לדבר גדולות בתעמולתם לעשות ברעש חג והילולא ביום עשירי בשבט, בסדרם סיום לימוד הרמב"ם, אחרי שבדה להם מנהיגם תקנה לחייב ללמוד הלכות בהרמב"ם בכל יום, אשר באמת קלקלה מרובה על תקנתה, למסור לאנשים פשוטים שאינן בני תורה לימוד הרמב"ם, שהוא דעת יחיד ויבואו על ידי זה לפסוק לעצמם כמו דעתו של הרמב"ם, ואנו אין לנו אלא הטור והב"י השו"ע והרמ"א והש"ך והט"ז וגדולי הפוסקים המקובלים מרבתינו מדור דור. וקם מנהיגם לחדש דבר שלא עלה על דעתם של גאוני וצדיקי הדור כמו "החפץ חיים" זצוקלליה וכד', שבודאי לבם היה חס יותר, ופעלו יותר מזה ללימוד התורה, וכאילו שלפנינו לא ידעו

מהרמב"ם... והעיד לעשות דברים שלא שערם אבותינו... ועושים מבצע על ד' מצות בני נח, כאלו רק זה חסר לנו עכשיו, ואוי לנו שכך עלתה בימינו ואין זה דברים הנקלטים מהתורה ולא מיראת שמים.

ולזה אני רואה חובה לנפשי להזהיר כי ההמון לא מבחין בין טוב לרע, אנא התרחקו מהם ומהמונם וה' הטוב ישלח לנו בקרוב את משיח צדקינו, ולא להתנסות במשיחי שקר ולראות בגאולה שלימה ובבנין אריאל."

חב"ד: פוליטיקאים ולצים הכתירו את הרב שך ל"גדול"

לחסידי חב"ד תדמית של נעלבים ואינם עולבים, של מתונים שבמתונים, של חבורה שכל כולה אהבת ישראל - ואהבת כל ישראל. תדמית זו הינה פרי של פעילות מתוחכמת וזהירה היודעת היטב את רזי התעמולה ויחסי הציבור. פעילות המגלה טפח - את זה שרוצים לגלות - ומכסה טפחים - את אלו שרצוי להסתיר.

כדי לדעת מה באמת חושבים ראשי חב"ד די לעיין בכתב העת "כפר חב"ד" ובפרסומים הנלווים אליו, והאמת מתגלה.

בחוברת "יראה הקהל וישפוט" (הוצאת כפר חב"ד, שבט תשמ"ב), שכולה התקפה על הרב שך ועל הליטאים מצאנו כתוב: "פוליטיקאים ולצים, שהכתירו אותו (את הרב שך) ל"גדול", יצרו תופעה חריגה בתולדות ישראל... (את הרב שך) שמעיד על עצמו, שאין לו יד ושם לא בהלכה ולא באגדה ולא בקבלה ולא באותן מסכתות שאינן "ישיבתיות"... כיצד ניתן להציגו כ"גדול"? היכן טמונה גדולתו? ביראת שמים? בפקחות? בידיעת הלכה? בידיעת פנימיות התורה? הם מצאו אמנם נקודה מסוימת שבה הצטיין: שנאתו העיוורת לחסידות בכלל ולגדול מוריה ומאוריה בפרט (לרבי מלובביץ - המערכת)... כך בא לעולם ילד הפלא של המאה ה-20: "גדול הדור בהשקפה"... מני אז משופע הרחוב התורני במושגים של "דעת תורה", "השקפה צרופה", "רגש תורתי". בקיצור: סמאות פלא, שאינן יותר מאשר גיבובי הבל ורעות רוח.

... האבסורד הוא כה גדול: "המתנגדים", שלעגו למושג "אמונת חכמים", נאלצו לפתח במלוא המרץ את המושג "אמונת חכמים" גם כלפי מי שענין בשר פשוטות לא רואים בו לא תורה ולא חכמה".

הרבי מלובביץ - גדול הגדולים

באותה חוברת עצמה מתואר הרבי מלובביץ במלים אלו: "פלא הדורות האחרונים, גאון הגאונים בהלכה ובקבלה ובכל חלקי התורה ממש, צדיק קדוש וטהור, רעיא מהימנא של כל בני ישראל... כבר לפני עשרות שנים היה אחד ומיוחד, מופלא בדורו בתורה בחכמה ובקדושה, אשר שמו הגדול והקדוש הולך מסוף העולם ועד סופו, ואשר בכוח חכמתו הגדולה, בגאונותו שאין דומה לה, בקדושתו הנוראה ובענותנותו המפליאה, משמש הוא כעמוד האש ההולך לפני כל בית ישראל לנחותם דרך ה' במחשכי ליל הגלות".

חב"ד על הציונות ועל מדינת ישראל

ראשי חב"ד משתדלים שדעתם על הציונות, על הציונות הדתית ועל המדינה לא תחשף. אבל, לפעמים נחשפים דברים גם בנושא שמור ורגיש זה.

הביטוי "מחשכי ליל הגלות" פירושו, שמדינת ישראל אף "אתחלתא דגאולה" אינה, וכל עם ישראל, גם היושב במדינת ישראל, שרוי במצב שהגדרתו הדתית-

תורנית היא גלות. מסתבר שרעיון זה ומונח זה הם פרי הגותו של הרבי של חב"ד.

בי"כפר חב"ד" (כ"ד אייר תשמ"ה) מאשים הרב טוביה בלוי, מראשי חב"ד בארץ, את החרדים-הליטאים בכך, שכאשר קמה המדינה הם סברו בטעות שמדובר ב"אתחלתא דגאולה". אבל, כותב הרב בלוי, לא כך הרבי מלובביץ, הוא, כבר אז, כתב ופרסם "על 'חושך הגלות' שנמצאים בו גם בארץ הקודש".

בשנה שעברה, לאחר שנכשל הנסיון לתקן את חוק השבות ("מי הוא יהודי"?), תקף הרבי במלים חריפות את מדינת ישראל: "אין בעולם מדינה שבה מכריחים אנשים לנהוג בניגוד לצו מצפונם. אפילו ברוסיה אין עושים כך... לכל היותר הם עלולים לשלוח את האדם, שנאמן לצו מצפונם, לסיביר. הם לא ינסו לאלץ אותו לעשות דברים בניגוד לצו מצפונם. ואילו בא"י כופים על אנשים להצביע בניגוד למצפונם... הרי זו דיקטטורה יותר גרועה מרוסיה! לא היתה דיקטטורה כזאת בכל העולם כולו".

(דברים שנאמרו בהתוועדות במוצאי שבת זאת חנוכה תשמ"ו ופורסמו בי"כפר חב"ד", ו' בטבת תשמ"ו).

מדינת ישראל - ילד מפגר: הפסול שבה - עצם הקמתה

הרב טוביה בלוי, הנ"ל, כותב: "הובא בשבועון 'ערב שבת' משל על ילד שנולד להוריו אחרי שנים רבות, ושמתם הגדולה הושבתה כאשר התברר להם כי הילד מפגר, לא עלינו. לפי דעתי - ממשיך הרב בלוי - טמונה בגישה זו השקפה פסולה. הרה"ח, ר' אוריאל צימר ז"ל כותב בספרו 'יהדות התורה והמדינה' כי יש כאלה השוללים את מדינת ישראל בגלל השלטון החילוני בה. ולא היא. הפסול שבמדינה הוא בעצם הקמתה; וזאת גם אם היו עומדים בראשה אנשים דתיים. הרעיון, כאילו מלכתחילה היה כאן ילד, אלא שהתברר שלא אל הנער הזה התפללנו - אינו רחוק משיטת ה"מזרחי", שדגלה בהקמת מדינה תוך השתדלות, שתהיה דתית ככל האפשר" (כפר חב"ד, כ"ד אייר תשמ"ה).

משפט אחד במאמר חושף את משמעות הפעילות של חב"ד במדינת ישראל: "ודאי, שלאחר שהמדינה קמה, יש לחזק בה את כוח הדת ולהרבות בשמירת המצוות". כלומר, כמו בארה"ב, כמו בדרום אפריקה כמו בארגנטינה - כמו בכל מקום בעולם בו חיים יהודים. הווה אומר: מדינת ישראל היא עוד מקום שבו חיים יהודים. למדינת ישראל אין שום משמעות דתית מפני שלדעת הרבי מלובביץ "אתחלתא דגאולה" תהיה רק לאחר בוא המשיח ולא לפני בואו. ולכן, קובע הרב בלוי: "יום העצמאות הוא, איפוא, חגם שלהם".

גם עורך "כפר חב"ד", הרב אהרון דב הלפרין, חושף את יחסו לציונות: "התנגדות גמורה לציונות ולאומיות, יחד עם האיסור החמור למסור אף שעל מהשטחים שהעניק לנו ה'". (כפר חב"ד, כ' אדר א' תשמ"ג).

לסלק את "מסך העשן"

בתיה"ס של חב"ד משתייכים פורמלית לאגף החינוך הדתי, של משרד החינוך. "הצופה" מעניק לתנועה זו מקום כבוד - בשטח ובתוכן. עובדות אלו מעבות את "מסך העשן" שחב"ד יוצרת סביבה.

במובנים מסוימים - מבחינת הציונות הדתית - חב"ד מסוכנת יותר מהחרדיות-הליטאית נוסח הרב שך, בודאי יותר מנטורי-קרתא והעדה החרדית, שתוכם כבר.

לפעמים קשה להבחין בין אמה לתדמית, אבל אם מתאמצים מצליחים.

זה לעומת זה

"הכרתי הרבה אנשים שעלו אחי ארצה, היו בדיוק כמוני - נצר אחרון למשפחתם - שנפלו כבר ביומם הראשון בארץ. אנשים בלי שם, איש לא ידע מי הם, לא ידע שנהרגו, לא יכול היה להביא אותם לקבר. אנשים עברו את כל התופת, והגיעו הנה, ונהרגו באותה בדידות איומה שבה חיו. אבל זה היה כדאי, כדי שתהיה לנו מדינה. אני יודע מה זה להיות זרים. שלושה וחצי מיליון יהודים היו בפולניה, תפשו את המישרות הרמות ביותר, היו עשירים גדולים, החזיקו את המדינה. ותראי מה קרה להם, כי הם היו זרים. אנחנו ישבנו באוויר, לא היו לנו שורשים. מה שבנינו שם לא היה שלנו. הכל לקחו, ואת היהודים חיסלו. כשבאתי הנה ידעתי שיותר זה לא יכול לקרות".

(פנחס אפשטיין, ניצול ממחנה ההשמדה טרבלינקה, עד במשפט דימאניוק) ("מעריב", ה' אדר תשמ"ז).

תורה וציונות

במדור חדש זה נדווח מדי פעם על מקצת מפעולותיה של העמותה ללימודי יהדות וציונות-דתית ע"ש הרב ריינס, שעל הקמתה הודענו בעלון הקודם. לרשות העמותה מרצים-מתנדבים חברי התנועה ואוהדיה. העמותה מקיימת שיעורים, הרצאות וימי עיון בבתי"ס העל-יסודיים הדתיים וכן ימי עיון למורים, למבוגרים ולבני נוער גם שלא במסגרת מוסדות החינוך. המטרה היא להעמיק את לימודי היהדות ולבסס את השקפת העולם הדתית-ציונית. אל חברי ההנהלה, עליהם דיווחנו בעלון הקודם, התווספה גב' מנוחה נוריאל. הפעולה המרכזית הראשונה היתה שני ימי עיון עבור המנהלים וסגני המנהלים של מוסדות החינוך של רשת "אמית" (לשעבר "נשי מזרחי באמריקה") ובני משפחותיהם, כולל חברי ההנהלה המרכזית של הרשת. ימי-העיון התקיימו ב"בית הילד אמית" שבירושלים.

תוכנית הסמינר:

אמונת חכמים - הרב י. צ'יפמן. שאלות ותשובות בהגות ובהלכה - ד"ר י. בן ששון, הרב מ. נהוראי והרב י. צ'יפמן. מנחה: ד"ר י. כהן. עיון בכתבי ראשוני תו"ע - ד"ר י. בן ששון. האמנם כל כבודה בת מלך פנימה? - ד"ר י. כהן. ההלכה ושינוי המציאות - צ. זוהר. נאמני תו"ע - עקרונות ומטרות - ד"ר ז. ספראי וד"ר י. כהן. תורה ועבודה - כאן ועכשו - א. שטיין. חינוך דתי-ציוני בין חילוניות וחרדיות - ד"ר נעמי כהן, ד"ר א. ויס. מנחה: ד"ר א. נוריאל.

להלן קטעים ממכתבו של מנהל הרשת ד"ר עמי זאבי, שהשתתף בימי העיון: "ברצוני להודות ולברך בברכת יישר כוח על ימי העיון שאורגנו על ידכם. סוף שבוע זה הפך לחוויה אינטלקטואלית לכל המשתתפים. החוויה היתה תודות לכם, אנשי נאמני תו"ע ותורה וציונות: רמת המרצים, חומר ההרצאות ודרך הרצאתן היו מעל ומעבר למצופה. כך התבטאו המשתתפים. יצאנו מחוזקים יותר בתפיסתנו הדתית ובדרך החינוכית-דתית בה אנו הולכים".

נסיים בדברים שכתבה גב' אלדר, מנהלת "בית הילד": "אני רוצה להביע את הערכתי ותודתי על התכנון המאלף של ימי העיון. אני משוכנעת, שכל אחד מאתנו יצא מפה עם מטען רוחני חשוב, שבודאי יביא לידי עשייה רצינית בחינוך הדתי. יישר כוחכם".

מועצת הקיבוץ הדתי, שדנה על מקומו של הקה"ד בחברה הישראלית (דיווח נרחב ראה במדור "ראיון עם", להלן) קיבלה את ההחלטה הבאה: "המועצה מחזקת את ידיה של עמותת תורה וציונות ע"ש הרב ריינס זצ"ל, הפועלת למען הסברה ברוח תורה ועבודה בבתי"ס התיכוניים במדינה. המועצה מטילה על ועדת החינוך למצוא דרכים לשיתוף פעולה עם עמותה זו וקוראת לחברי הקה"ד לסייע לפעילות זו".

אנו קוראים לחברים ולאוהדים, שהתחייבו לפעול במסגרת העמותה לעמוד בהתחייבות זו ואף להגדילה, ולא לו שטרם התנדבו לעשות זאת בהקדם.

ראיון עם

יצחק פלנזר, מזכיר הקיבוץ הדתי

ראיון: צביקי ארליך

בתנועת הקיבוץ הדתי 17 קבוצות שבהן כ-7000 נפש. כ-3000 מתוכם חברים. משקי הקה"ד לא הסתבכו בבעיות כלכליות, דבר שארע לכמה מהתנועות הקיבוציות האחרות. קבוצות הקה"ד אינן נזקקות לעזרה כלכלית, אולם חלק מהן נאלצו לקבל החלטות קשות במסגרת ההתמודדות עם המצב הכלכלי הקשה המשפיע על התעשייה ועל החקלאות.

לקיבוץ הדתי מעורבות גדולה בנעשה "מחוץ לגדר הקיבוץ", וזו משקיע כוח אדם וכספים במעורבות זו. הדוגמאות הבולטות, אך לא היחידות, הן: פעילות ב"בני עקיבא", בארץ ובחו"ל, ובאופן פחות אינטנסיבי גם בנוער הדתי-העובד ובצופים הדתיים. שליחים לחו"ל, אולפני גיור, אולפנים לעולים חדשים, חברות נוער לנוער עירוני, פעילות במפד"ל ולאחרונה גם בתחום היחסים שבין דתיים-לחילוניים.

מועצת הקיבוץ הדתי

מועצת הקיבוץ הדתי - המוסד העליון של תנועה זו - דן לאחרונה בנושא "מקומנו בחברה הישראלית". בקרוב יתקיים מושב שני ואחרון של המועצה בנושא זה. לרגל דיונים אלו, שבהן גם התקבלו החלטות - שלרובן גם נגיעה ישירה לציבור הדתי-ציוני הלא-קיבוצי - ראיינו את מזכ"ל התנועה יצחק פלנזר. נקדים לראיון לקט מתוך ההחלטות שהתקבלו במועצה.

חינוך

- המועצה רואה בחינוך לערכי "תורה ועבודה" ערובה להמשכיותה ופריחתה של התנועה הדתית-ציונית.
- אנו רואים בדאגה את הכרוסום מכל צד שהוא במערכת החינוך הממ"ד ואת החתירה תחת היסודות הרעיוניים של החינוך הדתי-ציוני.
- המועצה קוראת למערכת החינוך הציוני דתי להבליט את ייחודה ולהגביל את פעילותם של מוסדות ההסברה החרדים בקרבה.
- רק מורים המזדהים עם דרך החיים הדתית-ציונית עשויים וזכאים לחנך דור צעיר דתי-ציוני גאה. על כן קוראת המועצה לאגף לחינוך דתי ולמנהלי המוסדות, להקפיד על קיום תקנון האגף הקובע כי במוסדות האגף יעבדו רק מורים, מנהלים ומפקחים השולחים את ילדיהם למוסדות חינוך דתיים-ציוניים.

מעמד האשה

- המועצה קוראת לציבור הדתי ולמנהיגיו לפעול להגברת השותפות של בנות ישראל במילוי תפקידים בחוסר הציבורי-דתי ומביעה דעתה שאין סחירה בין דת ישראל ושותפות האשה בחיי הציבור.
- המועצה מטילה על מזכירות הקיבוץ הדתי לפעול להחלת עקרונות אלו בחיי הקיבוץ, התנועה הדתית-לאומית והמדינה, בתאום עם גופים נוספים העוסקים בכך.
- המועצה קוראת לשר הדתות לאשר בחירתן של נשים כחברות במועצות דתיות.
- הקה"ד חובעת שיתופן של נשים בפורום התורני/רעיוני של התנועה הדתית-לאומית.
- הקה"ד קורא למוסדות המדינה להפעלת החוק הקיים לשרות לאומי חובה לבנות ישראל.

גיוס בני ישיבות

- מחוך אמנה כי השקידה על לימוד תורה היא מערכי היסוד של היהדות מדורי דורות, ומחוך באיית צרכי האומה בתקופתנו, המחייבים עמידה איתנה על משמרו/בטחונה של מדינת ישראל, דורשת המועצה כי לומדי החורה בישיבות, ישרתו בצה"ל כחובת גברא.
- מועצת הקה"ד רואה בדאגה את ההתפנות הממורה שחלה בנושא זחיית שרות בני ישיבות בצה"ל, הן בממדין והן בניצולן להשתמטות מגיגס לצה"ל. המועצה פונה למוסדות המדינה, לשנות את הנוהלים הקיימים, במגמה למנוע תופעה זו.

להלן הראיון עם יצחק פלנזר

ש: מהו ייחודו של הקיבוץ הדתי?

- יחודנו כפול. מחד, כלפי פנים: קיום אורח החיים והקיבוצי-דתי המאופייין בשיתוף, בערבות הדדית ובחיי קהילה אינטנסיביים ביותר, תוך חתירה מתמדת לחיים יהודיים מלאים ושלמים וחוך התמודדות הלכמית עם שאלות הזמן. מאידך, כלפי חוץ: החלצות והתמסרות למשימות לאומיות. עם כל זאת יש לזכור, שהקה"ד הוא תנועה התישבותית ובנושא זה אנו משקיעים את מירב כוחנו. בעשרים השנים האחרונות הוכפל מספרם של קיבוצי התנועה. גולת הכותרת של פעילותנו החינוכית והרעיונית היא ישיבת הקה"ד. יחודה בגיוון של התחומים התורניים הנלמדים ובמסריה הרעיוניים. מבחינה ארגונית ראוי להזכיר את ה"שילוב" - מסגרת ישיבתית-צבאית שבה משלבים שרות צבאי מלא עם שנים של לימוד תורה בישיבה. עצם קיומה של מסגרת זו הוא מסר רעיוני ברור. בישיבה הוקמה לאחרונה מסגרת לברורים הלכתיים ורעיוניים בשאלות אקטואליות בה לוקחים חלק גם תלמידי חכמים עירוניים.

ש: לא מכבר התכנסה מועצת הקה"ד ודנה במקומה של התנועה בחברה הישראלית. מה היתה המטרה ומה היו הנושאים שנידונו?

- לתנועתנו רגישות מיוחדת לנעשה בחברה הישראלית מכיוון שאנו מצויים בתווך. מחד, כחלק מהתנועה הקיבוצית יש לנו קשרים עם ציבור חילוני ואנו עדים לקיטוב ההולך וגובר בין ציבור זה לבין הציבור הדתי. מאידך, אנו חלק מהציבור הדתי-ציוני אולם אין אנו שלמים עם חלק

מהעמדות הננקטות על-ידי חלק מציבור זה. דיוני המועצה התרכזו, בעיקר, בשני תחומים אלו: יחסי דתיים-חילוניים ודמותה של החברה הדתית-ציונית. במסגרת נושאים אלו עלתה גם שאלת היחס לחוגים שונים בעם היהודי כגון הקונסרבטיביים והרפורמיים.

הדיונים בסוגיות אלו עמדו בסימן חרדתנו מפני תהליך הפילוג והודגש הצורך בהידברות.

ש: כיצד אתה רואה את הפעילות של תנועת "נאמני תורה ועבודה" ואת שיתוף הפעולה שבינה ובין הקה"ד?

- הקה"ד חייב למצוא שותפים מתאימים לפעילות בתחומים השונים בהם הוא פועל ונאמני תורה ועבודה הם השותף הטוב ביותר. העבודה הנעשית על-ידי נאמני תורה ועבודה, ביחוד בתחום הרעיוני-חינוכי, חשובה וברוכה, וחשוב שהיא תזכה לגיבוי של הקיבוץ הדתי. אני מקווה שכך יהיה גם בעתיד. עם זאת, מקובל עלינו שיש לבחון כל פעולה לגופו של ענין.

ש: מהו החזון הרעיוני-לאומי של הקה"ד כיום?

- הייתי רוצה, שנמצא את הדרך לשכנע את הציבור כולו, שמדינת ישראל תוכל להתקיים ולשגשג רק על-ידי שילוב אמיתי בין כל חלקי הציבור וזאת ברוח "תורה ועבודה".

מהנעשה בתנועה

המועצה הארצית

- המועצה הארצית המשיכה וסיימה את הדיון ב"יעדים ודרכי פעולה" של התנועה.

- המועצה קיימה, בנר עציון, שבת-עיון בשאלות רעיוניות-עקרוניות בהשתתפות משפחות החברים. תוכנית השבת: תו"ע ואמונת חכמים - הרב מ. נהוראי. מנחה: די"ר מיכאל טובין. עקרונות החינוך הממ"ד - די"ר א. נוריאל. מנחה: די"ר מיכאל וינגרטן. דיון כללי - מנחה: די"ר יחזקאל כהן. דברי תורה: אליעזר פינצ'ובר ואברהם שטיין.

השתתפות בצער

חברי המועצה הארצית משתתפים בצערו של חבר המועצה די"ר אברהם לסלוי על פטירת אביו, רבי יעקב לסלוי ז"ל - איש עתיר פעלים ומעש. המקום ינחם את המשפחה האבלה בין שאר אבלי ציון וירושלים.

פגישות

נציגים של המזכירות הארצית ושל המועצה הארצית, בשיתוף חברים נוספים, נפגשו עם אישי ציבור ואנשי תורה ועם מוסדות, והביאו בפניהם את עמדת התנועה בנושאים העומדים על סדר יומנו. להלן פרוט הפגישות שהתקיימו לאחרונה:

1. די"ר יונה בן ששון, פרופ' שמואל ספראי ואברהם שטיין הופיעו בפני ועדת הכנסת, בראשות ח.כ. הרב מנחם הכהן, הבודקת את שחרור בחורי הישיבה מצה"ל.

2. עמנואל בן נאה, די"ר אברהם נוריאל והרב יונתן צ'יפמן הופיעו בפני

ועדה של ההסתדרות הציונית, בראשות גזבר הסוכנות עקיבא לוינסקי, שהוקמה בעקבות ההחלטה לא לתת מכספי התנועה הציונית לגורמים לא ציוניים. המשלחת הטעימה, שאל לה לתנועה הציונית להעניק מכספה לגורמים לא-ציוניים - חילוניים או חרדים - ובודאי לא לאנטי-ציוניים הנלחמים בתנועה הציונית.

3. עם הרב יהודה עמיטל, ראש ישיבת "הר עציון", נפגשו שרה דה בר, צביקי ארליך, ד"ר יחזקאל כהן, ציון מנצורה, ד"ר אברהם נוריאל, הרב מיכאל נהוראז והרב יונתן צ'יפמן. בשיחה נדונו נושאים עקרוניים המעסיקים את הציבור הדתי-ציוני.

4. ד"ר יחזקאל כהן והרב יונתן צ'יפמן נפגשו עם הרב יצחק לוי, מזכ"ל המפד"ל.

5. עם ח.כ. עוזי ברעם, מזכ"ל מפלגת העבודה, נפגשו ד"ר יחזקאל כהן, הרב מיכאל נהוראז וד"ר זאב ספראי. הפגישה הוקדשה לגיוס בחורי ישיבות לצה"ל ולמינוי רבנים.

6. מר אליעזר פינצ'ובר וד"ר יונה בן-ששון נפגשו עם מר יעקב הדני, מנהל החינוך הדתי, לפי בקשתו, ודנו אתו ביחסים שבינו ובין מזכירות התנועה.

7. עם שר הדתות מר ז. המר נפגשו חנה אורבך, הרב מיכאל נהוראז, ד"ר אברהם נוריאל והרב יונתן צ'יפמן. המשלחת ביקשה מהשר לאשר השתתפות נשים במועצות דתיות.

הופעות ברדיו

- פרופ' שמואל ספראי השמיע את דבר התנועה בסוגית גיוס בחורי ישיבה לצה"ל בתוכנית "מנחה ערב" ברשת א'.
- אברהם שטיין דיבר על הנושא הנ"ל בתוכנית "כל צבעי הרשת" ברשת ב'.
- אברהם שטיין הציג את התנועה ומטרותיה בפני מאזיני "קול ישראל" באנגלית.

חוגי בית והרצאות

- חוגי בית התקימו ברמת גן, נוה צוף, בני ברק וירושלים.
- ד"ר אבי ויס השתתף בדיון על החינוך הדתי, שהתקיים בהרצליה מטעם "אמונה".
- ד"ר אברהם נוריאל השתתף בדיון על החינוך הדתי שהתקיים בירושלים מטעם המפד"ל.
- ד"ר יונה בן ששון הרצה בסניף המפד"ל בירושלים על יחסי דתיים-חילוניים.
- ד"ר אברהם נוריאל הרצה על החינוך הדתי לפי תפיסת התנועה ביום עיון מטעם בית-הספר לחינוך של אוניברסיטת בר-אילן.

ת.ד. 14177

להלן קטעים מתוך מכתבים שנשלחו אלינו:

תלמיד ישיבה:

העיון בפרסומים הרעיוניים אשר תנועתכם הוציאה ולימודם, יכולים להפיץ אור ולהתוות דרך בבעיות השעה והדור.

חברה:
תבורכו על פעלכם. לשמחתי קוראים את דפיכם גם בני הנוער במשפחתי והם
נותנים בפיהם תשובות נאותות למתווכחים אתם בנושאים אלו.

תלמיד ישיבת הסדר:

שמחתי שסוף סוף יש אנשים המעלים את הבעיות הדתיות של "ישראל 86"
ואינם מסתפקים במשיכת כתפיים. כתלמיד ישיבת הסדר הבטוח בדרכו, מפריעה
לי ההשפעה החרדית. כולי תקוה, שנאמני תורה ועבודה, אכן מצליחים ויצליחו
להחדיר לציבור שלנו את עקרונותיהם.

פרופסור מירושלים:

ברצוני לברך אתכם על היוזמה (הקמת "תורה וציונות") ולאחל לכם ברכת
"בהצלחה" במפעל זה ובהמשך פעילותכם הנחוצה לדורנו.

פרס וולף לרפואה לפרופ' מאיר וילצ'יק

ברכת התנועה לחברנו פרופ' מאיר וילצ'יק, ראש המחלקה לביופיזיקה במכון
ויצמן, על ההחלטה להעניק לו את הפרס הבין-לאומי היוקרתי - פרס וולף
לרפואה.

בראי העתונות

"נאמני תורה ועבודה בירושלים"
הנאבקים נגד ההשתמטות ההמונית
של האכזרים, טוענים 16,000
המשוחזרים מהווים למעלה מ-90%
מהגברים החרדים בגלים האלה.
כשם שכמעט כל תלמיד כזה ז'
ממשיך את לימודיו, אוטומטית,
בכחה ט', כך כמעט כל צעיר חרדי
מבקש ומקבל "דחיית שרות".
כאשר אלה הם הנתיבים "דחיית
השרות" היא גורמה ברחוב החרדי.

הארץ, י' בשבט תשמ"ז (9.2.87)

ההלכה מחייבת שרות מלא של בחורי הישיבות בצה"ל

הסבירו אתמול נציגי תנועת "נאמני תורה ועבודה"
בהופעתם בפני ועדת חוץ ובטחון של הכנסת

את השר לשעבר, ד"ר יוסף בורג, על
תמיכתו כדחיית הגיוס של בחורי ישיבה.

מאת מנחם רהט
וברוך מאירי

ההלכה מחייבת שירות מלא של
כל בחורי הישיבות בצח"ל - טענו
אתמול נציגי תנועת "נאמני תורה
ועבודה" בפני ועדת המשנה של וע'
דת וחוץ ובטחון של הכנסת, העוסי'
קת בלוגיית גיוס בחורי ישיבה
לצה"ל.

נציגי התנועה - פרופ' שמואל ספר'
אי מאוניברסיטת ירושלים, ד"ר יונה בך
ששון ואברהם שטיין מייצגת הקיבוץ
הרתי - אמרו לחברי ועדת המשנה, כי
חובת ההתגייסות לצה"ל חלה מבחינה
הלכתית על כל הלומדים בישיבות, ואת
על בסיס הציוני התורתי, לא תעמוד על
דם רע, והחובה להשתתף במלחמת
מצווה אשר חלה גם על לומדי תורה.

תנועת נאמני תורה ועבודה מורכבת
מחברים במחנה הרתי-ציוני, הנאבקת בני'
סיה להתחרדות ולקיצוניות דתית בכל
תחומי החיים. התנועה תקפה לא מכבר

מעריב, י"ב בשבט תשמ"ז (11.2.87)

"נאמני תורה ועבודה דורשים גיוס בני ישיבות"

יחד נאמן, י"ג בשבט תשמ"ז (12.2.87)

עמותה ללימוד יהדות וציונות הוקמה על ידי נאמני "תורה ועבודה"

תנועת נאמני "תורה ועבודה" הקימה עמותה, שתקיים
הרצאות וימי עיון ביהדות וציונות-דתית כמושרה להעמיק
לימודים אלו ולבסס את השקפת העולם הרתי-ציונית.
העמותה תפעל בכיתות העליונות של בתי-הספר העל-יסודיים
בין מורים ובקרב מבוגרים. חברי הנהלת "תורה וציונות" הם:
ד"ר יעקב רוטשילד (י"ם), פרופ' אלכס צטרני (רחובות), הרב
שמואל זנד (ראש צורים), ד"ר נעמי כהן (חיפה), זאב רכהון
(לביא), חנה ספראי (י-ם), וד"ר מלכה פוגי (בני ברק), שהיא
המנהלת בהתנדבות של העמותה.

"תורה וציונות" אינה גובה חשלים עבור פעולותיה. הפעילות
נפתחה בסמינר בן יומיים של ההנהלה המרכזית של רשת אמ"ת
ומנהלי בתוה"ם של הרשת. הנושאים שנלמדו: אמונת חכמים,
כל כבודה בת מלך פנימה, ההלכה לנוכח שינויי המציאות, "תורה
ועבודה" - ששרה או דוד המלך ביהדות? עיון בכתבי ראשוני
ת"ע, שאלות ותשובות בהגות ובהלכה והתייגוד הדתי בין חיי'
לוגיות לחרדיות.

בין המרצים: הרב מיכאל נהוראי, ד"ר יונה בן ששון,
ד"ר נעמי כהן, צבי זוהר, הרב יונתן צייסמן, ד"ר יחזקאל כהן,
אברהם שטיין, ד"ר אביצור וייס וד"ר אברהם גוראל.